

виявилась більшою у м'язі спини тварин племзаводу на 0,007 мг/кг, у печінці навпаки, у племрепродукторі – 0,004 мг/кг ($P < 0,01$).

Отже, вирощування тварин в умовах радіоактивно забруднених територіях зобов'язує постійно контролювати вміст радіонуклідів та важких металів у продуктах забою.

УДК 636.2.034.618.8

КОСІОР Л.Т., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ТИПУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ

Інтенсивні технології виробництва молока вимагають наявності такого поголів'я корів, якому була б притаманна висока генетично детермінована стійкість організму до стресу. За таких технологій тварини досить часто вимушені пристосовуватись до тих чи інших обставин - зважувань, мічення, переведення з однієї групи в іншу, ветеринарних заходів тощо. Тварини з високим типом стресостійкості до таких умов швидко адаптуються, тоді як низькостресостійкі більшою мірою реагують на них, що негативно впливає на функціональну активність всіх органів і систем, робота яких в свою чергу так чи інакше позначається на лактаційній функції молочної худоби.

Метою роботи було вивчити вплив стресостійкості на молочну продуктивність, тривалість господарського використання та інтенсивність молокозавиведення у корів української чорно-рябої молочної та голштинської порід.

Дослідження проводили у СТОВ "Агросвіт" Миронівського району Київської області на 2-х групах корів української чорно-рябої молочної ($n = 34$) голштинської ($n=34$) породи. Піддослідних тварин утримують безприв'язно у боксах, годівля здійснюється з кормових столів. Доять корів на автоматизованій доїльній установці типу "Паралель" два рази на добу. Стресостійкість тварин вивчали за методикою Е.П. Кокоріної та співробітників. Метод оцінки стресостійкості корів ґрунтується на визначенні рівня загальмованості рефлексу молокозавивдачі, що розвивається у тварин внаслідок впливу стрес-фактора. До стресових факторів, що викликають гальмування рефлексу молокозавивдачі відносять підготовчі операції та доїння корів "чужою дояркою" – експериментатором. При безприв'язно - боксовому утриманні корів і доїнні на установці "Паралель" доїння корів "чужою дояркою" є менш ефективним.

Перше доїння здійснюють для порівняння, а наступні три – проводить експериментатор у ті ж часи доби що й фонове. Кількість отриманого від корови молока урахували через кожну хвилину від початку доїння. Динаміку молока завиведення визначали впродовж трьох доїнь і на підставі цих даних вибудовували графік динаміки молокозавиведення.

Аналізуючи результати досліджень слід зазначити, що серед поголів'я корів української чорно-рябої молочної породи з високим типом стресостійкості виявлено 52,9%, а серед голштинів – 64,7% . у корів української чорно-рябої

молочної породи з високим типом стресостійкості удій за лактацію вищий порівняно з середнім і низьким типами на 7,3 і 23,8%, у голштинів – на 9,2 і 16,5%.

УДК 636.92.03.087.72

КОСЯНЕНКО О.М., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОДУКТИВНІСТЬ МОЛОДНЯКУ КРОЛІВ ЗА РІЗНИХ ДОЗ СЕЛЕНУ В КОМБІКОРМАХ ЗАЛЕЖНО ВІД СТАТІ

Основним джерелом надходження селену до організму тварини є корми. Дослідження стосовно вмісту селену в кормах дають підставу стверджувати, що і в Україні відмічається значна варіабельність вмісту цього мікроелемента в рослинах та кормах, хоч загалом його не вистачає.

Як низький, так і високий рівень селену в кормах сприяє виникненню у тварин низки захворювань та може зумовити загибель організму. Тому дослідження з розробки оптимальних доз селену є актуальними.

Метою наших досліджень було вивчення впливу різних рівнів селену в раціоні на продуктивність молодняку кролів, який вирощується на м'ясо, залежно від його статі.

Для проведення науково-господарського досліду було відібрано 75 голів кролів сріблястої породи віком 45 діб. З цих тварин методом груп (пар-аналогів) було сформовано 5 груп, до складу кожної з яких увійшло 3 самки і 12 самців. Віковий період кролів 45–60 діб був зрівняльним. Кролі 1-ї контрольної групи, починаючи з 61-добового віку, отримували повнораціонний комбікорм з фактичним вмістом у ньому селену.

А до комбікорму кролів 2, 3, 4 і 5-ї дослідних груп вводили селеніт натрію для забезпечення загального рівня селену відповідно 0,1; 0,2; 0,3 і 0,4 мг/кг сухої речовини.

В результаті досліджень встановлено, що віці кролів 90 діб різниця за масою між самцями та самками контрольної групи становила 8,9 % ($P < 0,05$), 2-ї дослідної групи – 5,8 %, 3-ї групи – 8,2 % ($P < 0,01$), 4-ї групи – 3,9 %, 5-ї групи – 5,9 %. В усіх групах більшу масу мали самки. Самки дослідних груп переважали своїх аналогів з контрольної групи за показниками живої маси на 3,4; 6,0; 0,9 та 1,0 %. Перевага самців дослідних груп над аналогами з контрольної групи за живою масою становила 6,8; 6,9 ($P < 0,05$); 6,5 ($P < 0,05$) та 4,3 %.

Дещо іншою різниця за живою масою між самцями та самками була виявлена при зважуванні тварин у віці 120 діб. У контрольній групі самки переважали самців за цим показником на 7,4 % ($P < 0,05$), у 2-й дослідної групі – на 2,2, у 3-й – на 7,5, у 4-й – на 7,4, у 5-й – на 5,6 %.

Самки дослідних груп перевершували своїх аналогів з контрольної групи відповідно на 1,0; 8,5 ($P < 0,05$); 8,0 та 1,4 %. Самці дослідних груп переважали контроль на 6,7; 8,5 ($P < 0,01$); 8,1 ($P < 0,05$) та 3,4 %.

Як видно з наведених даних, і самці, і самки позитивно відреагували на додаткове уведення селену до раціону. При цьому кількість селену 0,2 мг/кг сухої речовини виявилася оптимальною незалежно від статі кролів.